

מראי מקומות - מגילה

יח:

לפניו, ה"מ לכתחלה, אבל בדיעבד כשר כל זמן שיש עכ"פ רובה כתובה לפניו, כדאי' הכא.

ג. הא במקצתה

העיר הגר"א (ביאורו לאור"ח תר"צ, אות כ"ג), הא לכא' אותו מקצת הוי דברים שבכתב שאומרו ע"פ, והא קיי"ל דאסור לעשות כן. וביאר [ע"פ הבנת דמשק אליעזר], דבאמת כוונת הגמ' היא דצריך לאומרם בלשון התרגום, וזהו דאמרה הגמ' כמתורגמן המתרגם, דאין כוונת הגמ' כרש"י שם דהיינו ע"פ גרידא, דא"כ הוא שפת יתר, אלא הכוונה היא דאמרו בתרגום, כיון דא"א לאומרו בלה"ק, שהרי דברים שבכתב הוא ואסור לאומרם ע"פ. ועפ"ז הביא ראי' למש"כ הרמ"א (תר"צ, י') דיכול לקרות המגילה בב' לשונות, שהרי בכה"ג רוב המגילה כתובה ונקראת בלה"ק, אלא דמקצתה נקראת בתרגום, ויוצאים בזה. (ומש"כ הגר"א דאיותו מקצת חשיב כאילו כתובה, לכא' אין כוונתו לומר דלכן אין חסרון של דברים שבכתב וכו', דא"כ למה צריך להיות תרגום דוקא, ואולי כוונתו לומר דהוי ככתובה ואי"ז חסרון בספר, ובדומה להערת הרשב"א דלעיל, וצ"ע).

עוד אומרים בשם הגרי"ז (ע' קונט' חנוכה ומגילה סי' ד', הובא בתהלה ליונה כאן), דהאיסור לומר בע"פ דברים שבכתב הוא איסור בדבר שנמצות קריאתה הוא קריאה של לימוד, כמו קריאת התורה, אבל בקריאת המגילה, דעיקר קריאתה אינו משום לימוד אלא משום קריאה ופרסומי ניסא, בזה שפיר אין איסור מצד דברים שבכתב וכו'.

א. אם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש

וכ' תוס' דקיי"ל דלא כר' מונא, כיון דקיי"ל כרב באיסורי, ולכן אפי' אם שהה כדי לגמור את כולה אי"צ לחזור לראש. אולם הק' הראשונים דהא לענין תפלה קיי"ל (ברכות כב:) דאם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש, ומ"ש. ובריי"ף שם כ' לחלק בין תפלה לשאר דברים, וביאר הר"ן (כאן, ה. בדפי הרי"ף), דכיון דמחמרי' לענין הפסק בתפלה, א"כ אמרי' דצריך לחזור לראש, אבל הבעה"מ שם חולק על חילוק זה, וביאר הגמ' שם באור"א, אבל לכל מילי ס"ל דאי"צ לחזור. וע' תהלה ליונה בשם העטורי מגילה דביאר דנח' ביסוד הדין דצריך לחזור לראש. הרי"ף ס"ל שהוא דין מדיני הפסק, ולכן כיון דלגבי תפלה מחמרי' לענין הפסק, גם בזה מחמרי'. אבל הבעה"מ ס"ל דהדין שהיי' אינו משום הפסק, אלא דעושה תפלתו וקריאתו תפלה וקריאה נפרדת, וא"כ אין לחלק בין קריאת המגילה לתפלה.

ב. לא קשיא הא בכולה הא במקצתה

הק' הרשב"א, הא קיי"ל למטה דצריכה להיות כולה כתובה לפניו. ותי' דההקפדה התם היא שיהיו צריכין ב' ראשי המגילה להיות כתובין לפניו, ואע"פ שיש חסרונות באמצעיתה, מ"מ אינה נראית כספר חסר אלא כספר שלם שיש בו טעות, וכיון דמגילה נקראת אגרת, אין מדקדקין בטעויות במקצתה. אבל אם חסר מתחלת או סוף הספר, או אם חסר רובה, אז אפי' מגילה פסולה, שהרי ג"כ נקראת ספה, ובכה"ג אי"ז ספה. וע"ע ברא"ש (סי' ד'), שכ' דמה דאמרי' דצריך שתהא כולה כתובה